

DOI: 10.31866/2616-745X.11.2023.278437
УДК 347.85:341.229

РЕЄСТРАЦІЯ КОСМІЧНИХ ОБ'ЄКТІВ ВІДПОВІДНО ДО МІЖНАРОДНОГО КОСМІЧНОГО ПРАВА: ПРОЦЕДУРА ТА ЮРИДИЧНІ НАСЛІДКИ

Важна Катерина Анатоліївна^{1а},
Ластовський Валерій Васильович^{2а}

Надіслано:

30.01.2023

Рецензовано:

12.02.2023

Прийнято:

15.02.2023

¹Кандидатка юридичних наук,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5591-8853>,
e-mail: kateryna.vazhna@gmail.com

²Доктор історичних наук, професор,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8900-5569>,
e-mail: lastov@ukr.net

^аКиївський національний університет культури і мистецтв,
вул. Є. Коновальця, 36, Київ, Україна, 01133

Для цитування:

Важна, К.А. та Ластовський, В.В., 2023. Реєстрація космічних об'єктів відповідно до міжнародного космічного права: процедура та юридичні наслідки. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*, 11, с.112-125. doi: <https://doi.org/10.31866/2616-745X.11.2023.278437>.

У статті аналізуються юридичні наслідки, які виникають через реєстрацію космічних об'єктів (далі – КО) як для самої держави реєстрації, так і для інших суб'єктів міжнародного права. Аналіз відповідних норм міжнародного космічного права дозволив зробити наступні висновки: обов'язки виконання й дотримання процедур зі здійснення реєстрації КО покладаються саме на державу реєстрації (це може створювати для неї певне фінансове та організаційне навантаження); саме держава реєстрації може здійснювати юрисдикцію та контроль над космічним об'єктом і будь-яким його екіпажем (у т. ч. у контексті порятунку і повернення космонавтів); за державою реєстрації визнається право власності на космічні об'єкти, запущені в космічний простір.

© Важна К. А., 2023

© Ластовський В. В., 2023

На відміну від попередньо зазначених юридичних наслідків, пов'язаних із державою реєстрації, юридичні наслідки щодо відповідальності (майнова відповідальність за шкоду, нанесену космічним об'єктом, та інші види відповідальності по запуску і використанню КО) відповідно до міжнародного космічного права пов'язуються саме із запускаючою державою (або державами).

Зазначається, що у випадках, коли в запуску космічного об'єкта беруть участь дві або більше держав, то з метою захисту своїх прав та інтересів таким запускаючим державам доречно досягнути домовленостей щодо конкретних аспектів юридичних наслідків реєстрації космічного об'єкта та відповідальності у зв'язку з діяльністю, пов'язаною із запуском і використанням цього КО. У висновках такі домовленості рекомендується закріплювати укладенням письмового міжнародного договору. Результати дослідження базуються на застосуванні логічного, аналітичного та синтетичного методів.

Ключові слова: космічний об'єкт; реєстрація космічних об'єктів; юридичні наслідки реєстрації космічних об'єктів; держава реєстрації; запускаюча держава; відповідальність за шкоду, спричинену космічними об'єктами; відповідальність за космічну діяльність; юрисдикція та контроль над космічним об'єктом; право власності на космічний об'єкт.

Вступ

З розвитком науки та технологій все частішою стає практика запуску космічних об'єктів у космічний простір (включаючи Місяць та інші небесні тіла). Відповідно збільшується кількість випадків, коли необхідно регулювати різноманітні ситуації, пов'язані зі встановленням права власності на космічні об'єкти, здійсненням юрисдикції і контролю над космічним об'єктом та іншими юридичними наслідками, що пов'язані із фактами запуску та реєстрації кожного окремого космічного об'єкта. Ось чому із правового погляду дуже важливо розуміти різницю між поняттями «запускаюча держава» і «держава реєстрації», а також встановити, які саме суб'єкти-учасники запуску і реєстрації космічних об'єктів матимуть ті чи інші юридичні наслідки (у формі конкретних прав та обов'язків).

Аналіз останніх досліджень і публікацій

У правовій доктрині України в рамках вивчення міжнародного космічного права вченими давалася загальна характеристика правового статусу космічних об'єктів та екіпажу космічних об'єктів. Серед них можна відзначити передовсім праці О. Беглого (1996), Н. Малишевої (2003; 2010), О. Стельмаха (2012), Р. Шишки (2018), Н. Юрковської (2016) та ін. Проте аналіз

і правова оцінка юридичних наслідків реєстрації космічних об'єктів (у формі конкретних прав та обов'язків суб'єктів-учасників запуску і реєстрації космічних об'єктів) в українській сучасній науці ще не проводилися.

Формулювання цілей статті

Подальшого глибокого вивчення потребують юридичні наслідки запуску космічних об'єктів у космічний простір та реєстрації космічних об'єктів, що запускаються у космічний простір (включаючи Місяць та інші небесні тіла), як для держав (чи інших суб'єктів міжнародного права), що беруть участь у запуску, так і для держав (чи інших суб'єктів міжнародного права), що здійснюють реєстрацію таких космічних об'єктів.

Завданнями пропонованої наукової статті є: дослідити процедуру реєстрації об'єктів, що запускаються в космічний простір, відповідно до чинного міжнародного космічного права; визначити відповідно до чинного міжнародного космічного права юридичні наслідки реєстрації космічних об'єктів (у формі конкретних прав та обов'язків) для запускаючої держави (запускаючих держав) і для держави реєстрації космічного об'єкта.

Виклад основного матеріалу дослідження

У доктрині міжнародного права та чинних міжнародних нормативно-правових документах часто вживаються терміни «космічний об'єкт», «космічний апарат», «космічне судно», «космічний корабель», «орбітальна станція», «космічна станція» тощо. Незважаючи на загальноприйнятість застосування цих термінів у міжнародній практиці, а також у міжнародному звичаєвому та договірному праві, міжнародне космічне право на сьогодні не містить загальноприйнятого визначення жодного із названих термінів.

У чинному Законі України «Про космічну діяльність» (1996) вживається термін «космічний апарат». Відповідно до ст. 1 зазначеного Закону, космічний апарат – це «літальний технічний засіб для польотів у космос і в космосі з метою його дослідження та використання».

У конвенційному міжнародному праві і у міжнародній практиці найчастіше застосовується термін «космічний об'єкт» (далі – *КО*). Цей термін застосовується для означення *будь-яких технічних пристроїв, апаратів чи споруд, створених людиною та призначених для використання саме у космічному просторі, включаючи Місяць та інші небесні тіла.*

Незважаючи на відсутність у міжнародному праві загалом, та у міжнародному космічному праві зокрема, визначення поняття «космічний об'єкт», міжнародне космічне право (далі – *МКП*) містить звичаєві та

конвенційні норми, які достатньо детально окреслюють *міжнародно-правовий режим космічних об'єктів*. Такий міжнародно-правовий режим відповідно до МКП поширюється на самі космічні об'єкти, а також на їх складові частини, механізми доставки КО та складові частини таких механізмів доставки (Див.: Договір про принципи діяльності держав з дослідження і використання космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла, 1967 р. (General Assembly, 1966); Конвенція про міжнародну відповідальність за шкоду, спричинену космічними об'єктами, 1972 р. (General Assembly, 1971); Конвенція про реєстрацію об'єктів, що запускаються у космічний простір, 1975 р. (General Assembly, 1974).

Реєстрація космічних об'єктів веде до важливих юридичних наслідків у контексті права власності на КО, прав щодо використання КО, здійснення юрисдикції та контролю над КО та будь-яким його екіпажем, несення відповідальності за шкоду, спричинену космічними об'єктами, тощо.

Міжнародно-правові норми, які стосуються процедури реєстрації КО та її юридичних наслідків, зазначені насамперед у Конвенції про реєстрацію об'єктів, що запускаються у космічний простір, 1975 р. (далі – *Конвенція про реєстрацію*) (General Assembly, 1974), а також у деяких інших конвенціях, зокрема: Договорі про принципи діяльності держав з дослідження і використання космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла, 1967 р. (далі – *Договір про Космос*) (General Assembly, 1966), Конвенції про міжнародну відповідальність за шкоду, спричинену космічними об'єктами, 1972 р. (далі – *Конвенція про відповідальність*) (General Assembly, 1971) та ін.

Із правового погляду, дуже важливо розуміти різницю між поняттями «запускаюча держава» і «держава реєстрації».

Відповідно до Конвенції про реєстрацію (ст.1, п.«а»), Конвенції про відповідальність (ст.1, п.«с») та Договору про Космос (ст.7), термін «запускаюча держава» охоплює чотири категорії держав, а саме: 1) держави, які реалізують (здійснюють) запуск КО; 2) держави, які організують запуск КО; 3) держави, з територій яких здійснюється запуск КО; 4) держави, з установок яких здійснюється запуск КО (General Assembly, 1974; General Assembly, 1971; General Assembly, 1966). Таким чином, при запуску космічного об'єкта у космічний простір може бути як одна запускаюча держава, так і одночасно кілька (невизначене число) запускаючих держав.

Процедура реєстрації космічних об'єктів передбачена Конвенцією про реєстрацію 1975 р. Відповідно до ст.1, п.«с» цього документа, «термін “держава реєстрації” означає запускаючу державу, до реєстру якої занесено космічний об'єкт відповідно до статті 2» (General Assembly, 1974).

Реєстрація КО повинна здійснюватися на двох рівнях: внутрішньодержавному і міжнародному. Так, відповідно до п.1 ст.2 Конвенції про реєстрацію, коли космічний об'єкт запускається на орбіту навколо Землі або далі в космічний простір, запускаюча держава повинна зареєструвати його шляхом запису у відповідному реєстрі, який ведеться цією запускаючою державою. Кожна запускаюча держава повинна проінформувати Генерального секретаря ООН про заснування такого реєстру (п.1 ст.2) (General Assembly, 1974). Зміст кожного реєстру і умови його ведення визначаються відповідною державою реєстрації (п.3 ст.2) (General Assembly, 1974).

Відповідно до Закону України «Про космічну діяльність» (1996, ст.13), «космічні апарати підлягають обов'язковій державній реєстрації в Державному реєстрі космічних апаратів України. Правила реєстрації космічних апаратів в Україні затверджує Кабінет Міністрів України. Якщо космічний апарат створюється спільно з юридичними особами інших держав чи міжнародними організаціями або для інших держав, іноземних суб'єктів господарської діяльності чи міжнародних організацій, то питання його реєстрації вирішується згідно з укладеними міжнародними договорами (контрактами)». Закон також встановлює, що окремо запроваджується Державний реєстр унікальних об'єктів космічної діяльності (Закон України «Про космічну діяльність», 1996). Національне космічне агентство України проводить реєстрацію космічних апаратів України (Положення про Національне космічне агентство України, 2006, п. 15), а також веде Державний реєстр унікальних об'єктів космічної діяльності, здійснює державний нагляд за їх станом (Положення про Національне космічне агентство України, 2006, п. 43).

На відміну від «запускаючої держави» (яких при запуску конкретного КО у космічний простір може бути як одна, так і кілька), «*держава реєстрації*» при запуску космічного об'єкта може бути лише одна. Відповідно до ст. 2, п. 2 Конвенції про реєстрацію, *якщо в запуску космічного об'єкта брали участь дві або більше запускаючих держав, то вони повинні спільно визначити, яка з них зареєструє цей об'єкт* (General Assembly, 1974). Запускаючі держави можуть визначити, яка з держав стане державою реєстрації, зокрема, шляхом укладення міжнародного договору. Досягнення домовленості із цього питання шляхом укладення міжнародного договору (у письмовій формі) попередить можливість виникнення спорів у майбутньому або сприятиме швидшому вирішенню таких спорів.

На міжнародному рівні реєстрація КО здійснюється Генеральним секретарем ООН. Із 1962 р. Організація Об'єднаних Націй веде Реєстр об'єктів, запущених у відкритий космос (United Nations Register, n.d.). Відповідно до ст. 3 Конвенції про реєстрацію, Генеральний секретар ООН веде Реєстр, до якого вноситься перелік даних (інформація), чітко визначений у ст. 4 Конвенції про реєстрацію. До інформації, що міститься в цьому Реєстрі, забезпечується постійний відкритий доступ (General Assembly, 1974).

Реєстр та процедура реєстрації космічних об'єктів спочатку створювалися як механізм для допомоги *Комітету ООН з використання космічного простору в мирних цілях* у його обговореннях політичних, правових і технічних питань, що стосуються космічного простору. Проте еволюція міжнародного космічного права призвела до того, що реєстрація КО стає засобом визначення того, які держави несуть міжнародну майнову та іншу відповідальність за космічні об'єкти (United Nations Register, n. d.).

Повноваження та відповідальність щодо ведення Реєстру Генеральний секретар ООН делегував *Управлінню ООН з питань космічного простору* (United Nations Office for Outer Space Affairs (UNOOSA), далі – *Управління*). Воно публічно поширює інформацію, яка має статус документів ООН. Зазначена інформація доступна на веб-сайті Управління, а також із нею можна ознайомитися у відкритому доступі через систему офіційних документів ООН (United Nations Register, n. d.).

Держави та міжнародні міжурядові організації, які погоджуються дотримуватися Конвенції про реєстрацію, зобов'язані створити власні національні реєстри та надавати інформацію про їхні космічні об'єкти Генеральному секретарю ООН для включення до Реєстру ООН (United Nations Register, n. d.).

На сьогодні понад 86 % усіх супутників, зондів, посадкових модулів, космічних кораблів з екіпажами і елементів польоту космічних станцій, запущених на орбіту Землі або далі в космічний простір, зареєстровано Генеральним секретарем ООН (United Nations Register, n.d.).

У ст. 4, п. 1 Конвенції про реєстрацію визначений перелік даних, які кожна держава реєстрації повинна надати Генеральному секретареві ООН про кожний космічний об'єкт, занесений до реєстру цієї держави, а саме: а) назва запускаючої держави або запускаючих держав; б) відповідне позначення космічного об'єкта або його реєстраційний номер; в) дата і територія або місце запуску; г) основні параметри орбіти, включаючи: період обертання, нахилення, апогей, перигей; е) загальне призначення космічного об'єкта. Зазначену інформацію держава реєстрації зобов'язана надати Генеральному секретареві ООН у найближчий практично здійснений термін. Окрім того,

кожна держава реєстрації може час від часу передавати Генеральному секретареві ООН додаткову інформацію щодо КО, занесеного до її реєстру (ст. 4, п. 2) (General Assembly, 1974). Якщо на космічний об'єкт, що запускається на орбіту навколо Землі або далі в космічний простір, нанесено згадувані в ст. 4 позначення або реєстраційний номер, або і те, і інше, держава реєстрації повідомляє Генерального секретаря ООН про цей факт при наданні інформації про КО згідно зі ст. 4. У такому разі Генеральний секретар ООН заносить це повідомлення в Реєстр (General Assembly, 1974).

Держава реєстрації повинна повідомляти Генерального секретаря ООН максимально можливою мірою і в найближчий практично здійснений термін нову інформацію про космічні об'єкти, щодо яких ця держава раніше надала інформацію і які, будучи виведеними на орбіту навколо Землі, більше не перебувають на цій орбіті (ст. 4, п. 3 Конвенції про реєстрацію) (General Assembly, 1974).

Реєстрація космічних об'єктів створює важливі *юридичні наслідки* як для самої держави реєстрації, так і для інших суб'єктів міжнародного права. Такі юридичні наслідки пов'язані насамперед із: *обов'язками щодо здійснення реєстрації КО*; *можливістю здійснення юрисдикції та контролю над КО і його екіпажем*; *правом власності на КО та його складові частини*; *майновою відповідальністю за нанесення шкоди космічним об'єктом та іншими видами відповідальності у зв'язку з діяльністю, пов'язаною із запуском і використанням КО*.

Як було зазначено, держава реєстрації має *обов'язки щодо здійснення реєстрації КО* відповідно до міжнародного космічного права, у т. ч. з надання визначеної інформації Генеральному секретареві ООН. Це може створювати для держави певне фінансове та організаційне навантаження.

За загальним правилом вважається, що саме держава реєстрації може здійснювати *юрисдикцію та контроль* над космічним об'єктом і будь-яким його екіпажем (у т. ч. у контексті порятунку і повернення космонавтів). Відповідно до ст. 8 Договору про Космос, держава-учасниця цього договору, до реєстру якої занесено об'єкт, запущений у космічний простір, «зберігає юрисдикцію і контроль над таким об'єктом і над будь-яким екіпажем цього об'єкта під час їх перебування в космічному просторі, у т. ч. і на небесному тілі» (General Assembly, 1966).

У доктрині міжнародного права у широкому значенні під терміном «юрисдикція і контроль» розуміють право держави на здійснення законодавчої,

виконавчої і судової влади стосовно космічного об'єкта, майна, що у ньому міститься, осіб, які у ньому перебувають. Термін «контроль» (що вживається у словосполученні «юрисдикція і контроль») у доктрині МКП розуміють як один із елементів юрисдикції або як термін, що означає право на здійснення управління космічним об'єктом і керівництва над його екіпажем.

За загальним правилом вважається, що *правом власності* на космічні об'єкти, запущені в космічний простір (включаючи об'єкти, доставлені або споруджені на небесному тілі, і їх складові частини), володіє саме держава реєстрації КО. Такі права власності залишаються непорушеними під час перебування космічних об'єктів (а також їх складових частин) у космічному просторі, або на небесному тілі, або після повернення на Землю. Зокрема, у Договорі про Космос (ст.8) зазначається, що космічні об'єкти або їх складові частини, які виявлені за межами держави-учасниці цього договору, до реєстру якої їх занесено, мають бути повернені державі реєстрації (одночасно вказується про обов'язок держави реєстрації КО на вимогу надати до повернення опізнавальні дані) (General Assembly, 1966).

Майнову відповідальність за шкоду, нанесену космічним об'єктом, та інші види відповідальності у зв'язку з діяльністю, пов'язаною із запуском і використанням КО, несе запускаюча держава. Якщо запускаючих держав кілька, то кожна з таких держав повинна нести зазначену відповідальність. Зокрема, відповідно до Договору про Космос (ст.7), *кожна держава, яка згідно з цим договором належить до числа держав, що здійснювали запуск космічного об'єкта* (в космічний простір, включаючи Місяць та інші небесні тіла), *несе міжнародну відповідальність за шкоду, яка була завдана таким космічним об'єктом або його складовими частинами на Землі, у повітряному або в космічному просторі, включаючи Місяць та інші небесні тіла, іншим державам, їх фізичним або юридичним особам* (General Assembly, 1966).

Окрім того, *запускаюча держава несе абсолютну відповідальність* (у формі виплати компенсації) за шкоду, яка була завдана її космічним об'єктом на поверхні землі або повітряному судну в польоті (General Assembly, 1971, art. II). У цьому контексті термін «шкода» означає «позбавлення життя, тілесне пошкодження або інше пошкодження здоров'я; або знищення чи пошкодження майна держав, або фізичних чи юридичних осіб, або майна міжнародних міжурядових організацій» (General Assembly, 1971, art. I). Слід окремо зазначити, що у п.1 ст.VI Конвенції про відповідальність додатково зазначається: «За умови дотримання положень пункту 2 цієї статті, звільнення від абсолютної відповідальності надається тією мірою, якою запускаюча держава доведе, що шкода стала повністю або частково результатом грубої недбалості, або дії, або бездіяльності, вчинених із наміром

завдати шкоди, з боку держави-позивача або фізичних чи юридичних осіб, яких вона представляє». У п. 2 ст. VI цієї ж Конвенції зазначається: «Жодного звільнення не надається у випадках, коли шкода стала результатом діяльності запускаючої держави, яка не відповідає міжнародному праву, включаючи, зокрема, Статут Організації Об'єднаних Націй і Договір про принципи діяльності держав із дослідження і використання космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла» (General Assembly, 1971).

Відповідно до п. 1 ст. 5 Конвенції про відповідальність, якщо запускаючих держав було дві або більше, то *всі запускаючі держави несуть солідарну відповідальність за будь-яку завдану шкоду*. Відповідно до п. 2 ст. 5 Конвенції про відповідальність, запускаюча держава, що виплатила компенсацію за шкоду, має право регресної вимоги до інших учасників спільного запуску. Учасники спільного запуску можуть укласти угоди про розподіл між собою фінансових зобов'язань, за якими вони несуть солідарну відповідальність. Такі угоди не зачіпають права держави, якій завдано шкоди, вимагати всієї компенсації за шкоду від будь-якої із запускаючих держав або всіх запускаючих держав, що несуть солідарну відповідальність (General Assembly, 1971). Відповідно до п. 3 ст. 5 Конвенції про відповідальність, «держава, з території або установок якої здійснюється запуск космічного об'єкта, розглядається як учасник спільного запуску» (General Assembly, 1971).

Відповідно до ст. 7 Конвенції про реєстрацію, всі правила, визначені цим документом щодо держав, розглядаються як такі, що стосуються також будь-якої *міжнародної міжурядової організації*, яка здійснює космічну діяльність, якщо така організація заявляє, що вона бере на себе права і обов'язки, передбачені зазначеною Конвенцією, і якщо більшість держав-учасниць цієї організації є державами-учасницями Конвенції про реєстрацію і Договору про Космос (General Assembly, 1974).

Висновки

Реєстрація космічних об'єктів створює важливі *юридичні наслідки* як для самої держави реєстрації, так і для інших суб'єктів міжнародного права. Такі юридичні наслідки пов'язані насамперед із: *обов'язками щодо здійснення реєстрації КО*; *можливістю здійснення юрисдикції та контролю над КО і його екіпажем*; *правом власності на КО та його складові частини*; *майновою відповідальністю за нанесення шкоди космічним об'єктом та іншими видами відповідальності у зв'язку з діяльністю, пов'язаною із запуском і використанням КО*.

Аналіз норм міжнародного космічного права дозволив встановити, що: на державу реєстрації покладаються *обов'язки виконання й дотримання процедур зі здійснення реєстрації КО* (це може створювати для неї певне фінансове та організаційне навантаження); держава реєстрації може здійснювати *юрисдикцію та контроль* над космічним об'єктом і будь-яким його екіпажем (у т.ч. у контексті порятунку і повернення космонавтів); за державою реєстрації визнається *право власності* на космічні об'єкти, запущені в космічний простір. На відміну від попередньо зазначених юридичних наслідків, які за загальними правилами міжнародного космічного права пов'язуються саме з державою реєстрації, юридичні наслідки щодо *відповідальності* (майнова відповідальність за шкоду, нанесену космічним об'єктом, та інші види відповідальності у зв'язку з діяльністю, пов'язаною із запуском і використанням КО) відповідно до норм чинного міжнародного космічного права пов'язуються саме із державою або державами, що здійснювали запуск космічного об'єкта.

Тому у випадках, коли в запуску космічного об'єкта беруть участь дві або більше запускаючих держав, то з метою захисту своїх прав та інтересів таким запускаючим державам доречно досягнути домовленостей щодо конкретних аспектів юридичних наслідків реєстрації космічного об'єкта та відповідальності у зв'язку з діяльністю, пов'язаною із запуском і використанням цього КО. Такі домовленості рекомендується закріплювати укладенням письмового міжнародного договору.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

Беглий, О., 1996. Закон України «Про космічну діяльність» і витоки національного космічного права. *Космічна наука і технологія*, 2 (5-6), с.13-16.

Закон України «Про космічну діяльність», 1996. *Верховна Рада України*, [online] 15 листопада, № 502/96-ВР. Доступно: <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/502/96-вр#Text>> [Дата звернення 21 жовтня 2022].

Малишева, Н., 2003. Космічне право: перспективи розвитку в міжнародному і національному правовому контекстах. *Вісник Академії правових наук України*, 2-3, с.335-349.

Малишева, Н., 2010. *Нариси з космічного права*. Київ: Алерта.

Положення про Національне космічне агентство України, 2006. *Урядовий портал*, [online] 13 грудня № 1722. Доступно: <<https://www.kmu.gov.ua/pras/58563829>> [Дата звернення 21 жовтня 2022].

Стельмах, О., 2012. Міжнародно-правовий режим космічної безпеки: до теорії питання. *Держава і право*, 56, с.522-531.

Шишка, Р., 2018. Правовий режим космічних об'єктів: наукова доктрина. *Advanced Space Law* [e-journal], 2, pp.63-69. <https://doi.org/10.29202/asl/2018/2/8>

Юрковська, Н., 2016. Актуальні напрями розвитку космічної галузі України в рамках гармонізації національного законодавства з європейським. *Космічна наука і технологія*, 22 (6), с.45-53.

Baturin, Y., 2020. The Astronaut's Legal Status. *Advanced Space Law*, [e-journal] 5, pp.4-13. <https://doi.org/10.29202/asl/2020/5/1>

General Assembly, 1966. Treaty on Principles Governing the Activities of States in the Exploration and Use of Outer Space, including the Moon and Other Celestial Bodies (Resolution 2222 (XXI)). *United Nations Office for Outer Space Affairs*, [online] 19 December. Available at: <https://www.unoosa.org/pdf/gares/ARES_21_2222E.pdf> [Accessed 21 October 2022].

General Assembly, 1971. Convention on International Liability for Damage Caused by Space Objects (Resolution 2777 (XXVI)). *United Nations Office for Outer Space Affairs*, [online] 29 November. Available at: <https://www.unoosa.org/pdf/gares/ARES_26_2777E.pdf> [Accessed 21 October 2022].

General Assembly, 1974. Convention on Registration of Objects Launched into Outer Space (Resolution 3235 (XXIX)). *United Nations Office for Outer Space Affairs*, [online] 12 November. Available at: <https://www.unoosa.org/pdf/gares/ARES_29_3235E.pdf> [Accessed 21 October 2022].

United Nations Register of Objects Launched into Outer Space, n.d. *United Nations Office for Outer Space Affairs*; [online] Available at: <<https://www.unoosa.org/oosa/en/spaceobjectregister/index.html>> [Accessed 01 November 2022].

REFERENCES

Baturin, Y., 2020. The Astronaut's Legal Status. *Advanced Space Law*, [e-journal] 5, pp.4-13. <https://doi.org/10.29202/asl/2020/5/1>

Biehlý, O., 1996. Zakon Ukrainy "Pro kosmichnu diialnist" i vytoky natsionalnoho kosmichnoho prava [The Law of Ukraine "On Space Activities" and the Origins of National Space Law]. *Space Science and Technology*, 2 (5-6), pp.13-16.

General Assembly, 1966. Treaty on Principles Governing the Activities of States in the Exploration and Use of Outer Space, including the Moon and Other Celestial Bodies (Resolution 2222 (XXI)). *United Nations Office for Outer Space Affairs*, [online] 19 December. Available at: <https://www.unoosa.org/pdf/gares/ARES_21_2222E.pdf> [Accessed 21 October 2022].

- General Assembly, 1971. Convention on International Liability for Damage Caused by Space Objects (Resolution 2777 (XXVI)). *United Nations Office for Outer Space Affairs*, [online] 29 November. Available at: <https://www.unoosa.org/pdf/gares/ARES_26_2777E.pdf> [Accessed 21 October 2022].
- General Assembly, 1974. Convention on Registration of Objects Launched into Outer Space (Resolution 3235 (XXIX)). *United Nations Office for Outer Space Affairs*, [online] 12 November. Available at: <https://www.unoosa.org/pdf/gares/ARES_29_3235E.pdf> [Accessed 21 October 2022].
- Malysheva, N., 2003. Kosmichne pravo: perspektyvy rozvytku v mizhnarodnomu i natsionalnomu pravovomu kontekstakh [Space Law: Development Perspectives in International and National Legal Contexts]. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*, 2-3, pp.335-349.
- Malysheva, N., 2010. *Narysy z kosmichnoho prava* [Essays on space law]. Kyiv: Alerta.
- Polozhennia pro Natsionalne kosmichne ahentstvo Ukrainy [Regulations on the National Space Agency of Ukraine], 2006. *Government portal*, [online] 13 December No 1722. Available at: <<https://www.kmu.gov.ua/npas/58563829>> [Accessed 21 October 2022].
- Shyshka, R., 2018. Pravovyi rezhym kosmichnykh ob'ektiv: naukova doktryna [The Legal Regime of Space Objects: Scientific Doctrine]. *Advanced Space Law*, [e-journal] 2, pp.63-69. <https://doi.org/10.29202/asl/2018/2/8>
- Stelmakh, O., 2012. Mizhnarodno-pravovyi rezhym kosmichnoi bezpeky: do teorii pytannia [The International Legal Regime of Space Security: Towards a Theory of the Question]. *Derzhava i pravo*, 56, pp.522-531.
- United Nations Register of Objects Launched into Outer Space, n.d. *United Nations Office for Outer Space Affairs*, [online] Available at: <<https://www.unoosa.org/oosa/en/spaceobjectregister/index.html>> [Accessed 01 November 2022].
- Yurkovska, N., 2016. Aktualni napriamy rozvytku kosmichnoi haluzi Ukrainy v ramkakh harmonizatsii natsionalnoho zakonodavstva z yevropeiskym [Current directions of development of the space industry of Ukraine within the framework of harmonization of national legislation with European legislation]. *Space Science and Technology*, 22 (6), pp.45-53.
- Zakon Ukrainy "Pro kosmichnu diialnist" [Law of Ukraine "On Space Activities"], 1996. *Verkhovna Rada of Ukraine*, [online] 15 November, No 502/96-VR. Available at: <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/502/96-vr#Text>> [Accessed 21 October 2022].

**REGISTRATION OF SPACE OBJECTS AMENABLY
INTERNATIONAL SPACE LAW:
PROCEDURE AND LEGAL CONSEQUENCES**

Kateryna Vazhna^{1a},
Valerii Lastovskyi^{2a}

¹PhD in Law,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5591-8853>,

e-mail: kateryna.vazhna@gmail.com

²Doctor of Historical Sciences, Professor,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8900-5569>,

e-mail: lastov@ukr.net

^aKyiv National University of Culture and Arts, Kyiv, Ukraine, 01133

The article analyzes legal consequences caused by the registration of space objects (henceforth, SO) for the state of record and for other subjects of international law. The analysis of relevant norms of international space law made it possible to draw the following conclusions: duties of performance and compliance with procedures for SO registration rest on the state of record (this can create a certain financial and organizational burden on the last mentioned); the state of record can exercise jurisdiction and control over the space object and its personnel (including the astronauts' rescue and redemption); the ownership of space objects launched into outer space belongs to the state of registration.

In contrast to the aforementioned legal consequences related to the state of registration, legal consequences regarding responsibility (property liability for damage caused by a space object, and other types of liability for the launch and use of space objects) are related precisely with the launching state (or states) in accordance with international space law.

The article highlights that in cases when two or more states participate in the launch of a space object, then it is appropriate to reach agreements on specific aspects of legal consequences of registering a space object, and responsibilities in connection with activities related to this SO launch and use in order to protect their rights and interests. In conclusions, it is recommended to consolidate such agreements by concluding a written international treaty. The research results are based on the application of logical, analytical and synthetical methods.

© Важна К. А., 2023

© Ластовський В. В., 2023

Key words: space object; registration of space objects; legal consequences of space objects registration; state of registration; launching state; responsibility for damage caused by space objects; responsibility for space activities; jurisdiction and control over a space object; ownership of a space object.